

DILEME REGIONALNE GEOGRAFIJE SLOVENIJE

Marijan M. Klemenčič

Dr., Univerzitetni diplomirani geograf, izredni profesor
Oddelek za geografijo
Filozofska fakulteta
Univerza v Ljubljani
Aškerčeva 2, SI - 1000 Ljubljana, Slovenija
e-mail: marijan.klemencic@guest.arnes.si

UDK: 913(497.4)
COBISS: 1.02

Izvleček

Dileme regionalne geografije Slovenije

Razprava opozarja na metodološke in teoretične slabosti slovenske regionalne geografije, kritično presoja slovenske dosežke na področju (regionalne) geografije ter ponuja nekaj iztočnic za bolj celosten pristop h geografiji Slovenije.

Ključne besede

geografija, regionalna geografija, regija, regionalna identiteta, Slovenija

Abstract

Dilemmas of regional geography of Slovenia

The article calls the attention to the fact that regional geography in Slovenia suffers from methodological and theoretical weakness. Critical view on achievements of regional geography is done together with some entries to more complete study of geography of Slovenia.

Key words

geography, regional geography, region, regional identity, Slovenia

1. Uvod

O regionalni geografiji Slovenije, kot tudi o regionalni geografiji na splošno, ne moremo govoriti, če prej ne razčistimo temeljnih pojmov, v našem primeru *regije* in s tem vsebine regionalne geografije. Skozi generacije slovenskih geografov se ponavlja sintagma, da je regionalna geografija »krona« geografije. Očitno pa je moč sodobne (geografske) »demokracije« takšna, da ne omogoča razvoja »dinastične/kronske« geografije.

Geografija preučuje zemeljsko površje, ki ga opredeljujejo vsaj naslednje silnice:

- neprestan razvoj/spreminjanje oblike površja,
- spreminjanje odnosa med človekom in naravo,
- spreminjanje načina organiziranosti prostora.

Da geografija ostaja na svojem področju, mora slediti in izpostaviti realnost zemeljskega površja (sedanje stanje) in temu prilagajati raziskovalne pristope in metodologijo preučevanja.

Namen prispevka je, da v prvem delu izpostavi temeljne probleme, povezane z vsebino in uporabo pojma *regija*, v drugem delu pa da ovrednoti dosežke sodobne slovenske (regionalne) geografije in nakaže nekaj bistvenih vsebinskih sestavin celovitih geografskih prikazov Slovenije. V skladu z naslovom prispevek ne podaja dokončnih resnic, ampak želi na kar najbolj jasen in neposreden način nakazati nekaj spoznanj in dejstev, ki bi pokazala na nujnost upoštevanja sodobnih geografskih teoretskih spoznanj pri geografskih preučevanjih in na temeljne postulate geografije, ki ji dajejo zmožnost celovitega preučevanja geografskega prostora. S tem v zvezi je postavljena teza, da je ob pojmu *geografija* odveč pridevnik *regionalna*.

2. Vsebina regije

O pojmu regije in njeni vsebini imamo v slovenski literaturi dva obsežnejša pregleda: Marijana M. Klemenčiča (2005) in Jurija Senegačnika (2005). Iz obeh je razvidno, da je *regija* kompleksen pojem, ki si ga posamezniki razlagajo zelo različno. Očitno pa je, da je velika večina samovoljnih razlag posledica dejstva, da se posamezniki ne ukvarjajo resno s tem pojmom, ampak ga uporabljajo občasno, zato tudi nekritično. Geografija pozna številne pojme, ki označujejo obseg in značilnosti prostorskih enot, na primer: *kraj, območje, teritorij, cona, rajon, pokrajina, predel, geografski prostor*. Pogosto se dogaja, da pojem *regija* nastopa v pomenu enega od naštetih pojmov, kar je strokovno nedopustno, če izhajamo iz strokovne zahteve, da ima vsak pojem svojo vsebino.

V slovenski geografiji se pojem *regija* uporablja na široko in nekritično tudi zaradi tega, ker ga, posebno v zadnjem času, na široko uporabljajo mediji. Geografi smo žal znani po tem, da prehitro prevzemamo pojme od sorodnih strok. Res pa je, da je v primeru *regija* položaj malo drugačen: javnost razume *regijo* v zelo širokem pomenu in če hočemo komunicirati s to javnostjo, moramo včasih uporabljati tudi njihov jezik. A to nikakor ne more biti opravičilo, da pri sebi (geografiji) ne bi imeli razjasnenih pojmov. Da je možno priti do dovolj jasne vsebinske opredelitve *regije* je v sodobnosti prikazal vsaj Paasi (1986; 2003), ki je s primerjalno analizo uporabe pojma v evropski geografiji nakazal posebnost vsebine *regije*.

3. Izhodišča za opredelitev regije

Pokrajina (geografski prostor) je splet različnih sestavin, ki so organizirane (strukturirane) na različne načine. Na zunaj se kažejo v različni rabi tal, ki je izraz notranjih odnosov med nosilci vzdrževanja/preoblikovanja prostorskih struktur. Le-te se zaradi delovanja različnih dejavnikov (tehnologija, način organiziranja družbe, zunanji dejavniki) spreminjajo, hkrati pa vplivajo na oblikovanje *prostorske zavesti* oziroma *identitete*. *Prostorska identiteta* je torej izraz kompleksnih razmerij med naravo in družbo v daljšem časovnem obdobju; drugače – je skupni imenovalec družbenih izkustev na določenem območju. *Identiteta* je prostorsko hierarhično urejen sistem.

Za sodobni družbenogospodarski in prostorski razvoj so značilne hitre spremembe, ki bistveno vplivajo na organizacijo prostora. V ospredje prihajajo zunanji (globalni) vplivi, ki rahljajo dosedanje trdnejše lokalne/regionalne enovitosti. Vse to oblikuje tudi nove oblike družbene zavesti, ki se navezujejo na geografski prostor. Tako se dojemanje na primer podeželja spreminja od predstave prostora kot območja kmetijske proizvodnje (in s tem povezanih predstav meščanov o kulturno ali civilizacijsko manj vrednem okolju), prek prostora z etnografskimi zanimivostmi (običaji, kulinarika) do prostora, primerne za rekreacijo in stik z naravo.

Prostorska identiteta v tem procesu spreminja svojo vrednost, od zaničevanja podeželskih vsebin do njihovega ponovnega oživljanja. Kljub globalizaciji sodobna družba *potrebuje prostorsko identiteto* ker le-ta postaja pomemben dejavnik družbenogospodarskega in prostorskega razvoja. To je posebno razvidno iz sodobnih teženj po »regionalizacijah«, torej po oblikovanju prostorskih enot, ki bi s pomočjo (oblikovanja/krepitve/oživitve) *prostorske identitete* lažje razvijale svoje prednosti. Vse močnejši selitveni tok iz mest na podeželje se v glavnem napaja iz ljudi, ki so se kot mladi priselili v mesto, ob upokojitvi se pa vračajo na podeželje in sicer predvsem na dve območji: na izvorno območje in na območje, ki je prometno dobro povezano z mestom (oskrba!). Prvi tip selitev pogojuje nostalgija, drugega pa (življenjska) funkcionalnost.

4. Kakšna regionalna geografija?

Nehvaležno in neprimerno je podajati meritorne recepte. Stalen razvoj nas opozarja, da ne more biti enega in edinega vzorca, ampak se je potrebno vedno znova približevati novemu stanju. Kljub vsemu pa iz posredovanih dejstev lahko izluščimo nekaj izhodišč, ki bi jih morali upoštevati pri regionalno-geografski obravnavi nekega območja:

- izhajanje iz (in predstavljanje) organizacije prostora,
- upoštevanje razvojnosti,
- izpostavljanje posebnosti posameznih prostorskih enot,
- upoštevanje identitete pokrajin.

Iz naštetih izhodišč izhaja, da regionalno-geografska obravnava ne sme biti formalno-mehanska, pač pa *funkcijska*. To pomeni, da pokrajinske celovitosti ne smemo obravnavati z vidika preživele zgradbe geografije (obrnava po vejah geografije), ampak moramo izhajati iz funkcijske povezanosti pokrajinskih elementov. Drugače povedano: pokrajine ne smemo »nategovati« na zgradbeno sestavo geografije, temveč moramo uporabiti geografsko metodološko in teoretično orodje za kar najbolj veren prikaz pokrajinskih značilnosti (posebnosti).

Klasičen primer neustrezne, po zgradbi geografije prirejene obravnave Slovenije, je obravnava Slovenije v izdaji Slovenske matice (1998). Kazalo poglavij je več kot povedno: relief, kras, vreme..., padavine in vetrovi, hidrografija (!), pedogeografske značilnosti, rastlinstvo, živalstvo, historično-geografska dediščina, prebivalstvo, naselja in poselitev, gospodarska geografija (!), promet, turizem, varstvo naravne dediščine. Med poglavja, ki na bolj sodoben (funkcijski) način obravnavajo Slovenijo, bi lahko uvrstili le tri: lega Slovenije v Evropi in med njenimi makroregijami, pokrajinsko-ekološka sestava Slovenije in družbenogeografska regionalizacija Slovenije.

Že naslov monografije ponuja dve dilemi: ali predstavljene vsebine lahko poimenujemo kot geografijo Slovenije, ali bi bil ustrežnejši naslov »analitična obravnava geografskih elementov Republike Slovenije«? Menimo, da je predstavljena publikacija šele gradivo za sodobno geografijo Slovenije.

Drugo dilemo lahko izrazimo z vprašanjem: kakšen je obseg Slovenije? Formalno večkrat govorimo tudi o Sloveniji izven meja Republike Slovenije (slovensko etnično ozemlje v sosednjih državah, slovenski zdomci in izseljenci), dejansko pa se zapiramo v meje države Slovenije. Zanimivo je, da je večina starejših geografov raziskovala tudi slovenska območja izven državnih meja (Anton Melik, Roman Savnik, Svetozar Ilesič, Vladimir Klemenčič, Ivan Gams in še kdo), medtem ko mlajši (srednja generacija) takšne posege zavrača. To si lahko razlagamo na več načinov, na primer s pomanjkanjem kulturno-narodnostnega čuta pri mlajših kolegih. Da je njihovo strokovno-narodnostno obzorje (pre)ozko, je pokazal sodoben, posebno politični razvoj sodobnega sveta: odpiranje in brisanje državnih meja ter izpostavljanje pokrajinskih (regionalnih) identitet. Slovenci smo se prvič v zgodovini znašli v prostoru, ki nas politično ne razdvaja, nismo pa se še uspeli funkcijsko povezati v enoten narodnostni prostor.

5. Geografija Slovenije

Kako upoštevati predhodno naštetu in še kakšno drugo izhodišče pri pisanju sodobne regionalne geografije Slovenije? Vsekakor je potreben širok in celovit pogled na Slovenijo. Kar naprej izpostavljamo Slovenijo kot stičišče velikih naravnih enot, njeno prometno prehodnost, pokrajinsko raznolikost in drobno razčlenjenost, območje stika velikih evropskih narodnostnih skupin in jezikov, narečno in kulturno-etnografsko pestrost, občutljivo geo-politično lego, itd. Gams (1991) govori o (nekaterih) geografskih stalnicah Slovenije:

- močna reliefna razčlenjenost goratega ozemlja,
- stik štirih evropskih makroregij,
- lega ob jugovzhodnem robu Alp ob najnižjih prevalih, strateško pomembnih za zveze med Srednjo in Južno Evropo,
- slabi naravni pogoji za poljedelstvo,
- lega RS ob južnem robu Srenje Evrope, ob stiku s Sredozemsko in blizu Jugovzhodne Evrope.

Geografske stalnice, kot jih imenuje Gams, so lahko izhodišče za geografsko predstavitev Slovenije, zato je Gamsov pristop potrebno pozdraviti. Vsekakor pa so predstavljene stalnice potrebne kritične presoje in dopolnitve, saj že Gams v naslovu razprave piše o »nekaterih« geografskih stalnicah. Sam avtor namreč pravi v uvodu, da obravnava »tiste pogoje, ki izhajajo iz fizičnogeografskih razmer in položaja in ki vplivajo v daljši dobi na razvoj družbe.« (Gams, 1991, str. 8). Avtor očitno izhaja iz

dualističnega načela, torej iz ločevanja narave in družbe, zato med stalnicami ne najdemo nekaterih zelo pomembnih, kot sta narodnostna in kulturno-zgodovinska, ki bistveno zaznamujeta sodobno geografsko podobo Slovenije. Zakaj med geografske stalnice ne bi mogli prištevati narodnostno, jezikovno in kulturno stanje v našem sosodstvu, pa tudi habsburško oblast nad slovenskim ozemljem, ki je imela (ima in bo imela) velik vpliv na družbene in prostorske značilnosti Slovenije. Geografske stalnice bi tako lahko opredelili kot »geografska dejstva, ki so z dolgotrajnim delovanjem bistveno vplivala na geografske poteze Slovenije«. S formalnega vidika bi lahko razlikovali med geografskimi stalnicami in trajnicami: prve naj bi se nanašale na fizično-geografsko zgradbo, druge pa na dolgotrajno (vsaj pol tisočletja) delujoče dejavnike.

Zaporedje stalnic, kot jih navaja Gams, ne odraža njihovega logičnega vsebinskega zaporedja. Ob tem se lahko vprašamo o pomenski skali posameznih stalnic oziroma o njihovih hierarhičnih razmerjih. Preveč drzno bi bilo trditi, da je mogoče ugotoviti absolutne vrednosti (pomen) posameznih geografskih stalnic.

Na geografske stalnice se navezujejo geografske spremenljivke ali odvisnice. Gre za pretežno družbeno-geografske elemente (rabo tal), na katere bistveno vplivajo fizično-geografska dejstva. A s takšno nadgradnjo Gamsovih geografskih stalnic ne pridemo daleč, ker zahajamo v že omenjeni geografski dualizem. To potrjuje tudi Gamsova razlaga (vsebina) posameznih geografskih stalnic.

Če naj bi geografija preučevala zemeljsko površje, torej njegove oblike in jih skušala teoretsko opredeliti (seveda, če geografijo smatramo za znanstveno stroko), potem naj bi bili v ospredju dejavniki, ki zemeljsko površje (pre)oblikujejo. S tega (geografskega) vidika se postavi v ospredje relativnost geografskih stalnic. Vsaka doba namreč drugače vrednoti fizične danosti. Doba (obdobje) pa ni nek abstrakten pojem, temveč ima zelo konkretne oblike, ki jih pogojujejo politična, gospodarska, kulturna razmerja moči in tehnološki razvoj. Navedeni dejavniki nastopajo skupaj in jih lahko opredelimo kot *civilizacijske stopnje* (Klemenčič, M., 2003). Način rabe tal (kmetijska raba, poselitev, gospodarski objekti, infrastruktura, itd.) in procesi njenega vzdrževanja ter preoblikovanja je odraz učinkovitosti delovanja dejavnikov v vsakokratni civilizacijski stopnji. Na kratko to stanje lahko formaliziramo kot *pokrajinske strukture* na eni strani in *dejavnike*, ki jih vzdržujejo in preoblikujejo. S tem pa smo na področju *pokrajinskih sistemov* v najširšem pomenu besede.

Geografija Slovenije naj bi torej prikazovala delovanje (funkcioniranje) njene pokrajinske slike (strukture). Uvodni del naj bi pokazal izhodiščna dejstva, v smislu Gamsovih geografskih stalnic, a ne v njihovem absolutnem (determinističnem) pomenu, ampak v funkcijskem. Na primer pri tretji stalnici naj ne bi poudarjali najnižjih prevalov in njihove strateške pomembnosti, ampak križišče prometnih poti. Po svetu so številni izredno pomembni prometni prehodi na velikih nadmorskih višinah, še bolj številni prevali na nizkih nadmorskih višinah pa so s prometnega vidika nepomembni.

6. Regionalna geografija Slovenije?

Po besedah Perka (1998) naj bi slovenska geografija premogla dve monografski regionalnogeografski predstavitvi Slovenije: prva je Melikova, druga pa Slovenija, pokrajina in ljudje pod uredništvom Draga Perka in Milana Orožna Adamiča. S teoretičnega vidika tej drugi, novejši monografiji, očitamo marsikaj (Klemenčič, M.

M., 1998). Je korak nazaj v primerjavi z Melikovo Slovenijo; še več, primerjamo jo lahko z domoznanskimi monografijami druge polovice 19. stoletja. Temeljna metoda dela je naštevaje in opisovanje dejstev, kar ustreza besedni sliki, obogateni z lepimi fotografijami. Kje so procesi, funkcijski odnosi med pokrajinskimi dejavniki, hierarhija funkcijskih enot, vloga žarišč prostorskega razvoja (mest), različna razvojna stopnja pokrajin, itd.? Monografija je daleč od temeljnih postulatov sodobne geografije, zato je ne moremo šteti med znanstvena (regionalno) geografska dela. Opisno-analitični pristop, bogato »okrašen« z lepimi ilustracijami, je lahko primeren za določen krog bralcev in s tem zadovoljuje založniške (trgovske) zahteve, ne pa tudi strokovnih.

Že sam naslov monografije postavlja zanimivo vprašanje, ali vsebino iz podnaslova »pokrajina in ljudje« lahko poistovetimo z »regionalnogeografska monografija«, kot jo opredeljuje urednik? Pojem pokrajina vsebuje prostorsko celovitost, torej tudi ljudi in učinke njihovega delovanja, zato je drugi del podnaslova (ljudje) odveč. Če bi pa razumeli pokrajino v zoženem pomenu, torej kot naravnogeografski kompleks, bi podnaslov kazal na izrazito dualistični pristop. Torej v nobenem primeru podnaslov ne ustreza geografskim postulatam. Celovit pogled na monografijo pove, da ne gre za znanstveno, temveč za strokovno delo. To pa pomeni, da zaradi specifičnega koncepta (prilaganje načina podajanja vsebin širokemu krogu bralcev zaradi zahtev založnika) monografija ne more biti predmet stroge strokovne kritike (podobno, kot če bi običajni osebni avto presojali s parametri, ki veljajo za avtomobil formule 1). Zaplet (strogo strokovne kritike) je povzročilo glavno uredništvo, ki monografijo razglaša kot regionalnogeografsko monografijo Slovenije (vsaj) primerljivo z Melikovo monografijo.

Spoznanjem iz konkretnega primera, ki kaže, kakšna naj ne bi bila geografija Slovenije, dodajmo nekaj dejstev, ki jih je pri geografski obravnavi Slovenije potrebno upoštevati.

Zgodovinsko pogojena *pokrajinska in lokalna pripadnost* (identiteta) sta dejstvi, ki bistveno oblikujeta (določata) geografske poteze Slovenije. Kljub silovitim družbeno-gospodarskim spremembam, obsežnemu preseljevanju ljudi in globalizaciji ostajata pomembna razvojna dejavnika Slovenije.

Sodoben gospodarski razvoj temelji na širokem gospodarskem sodelovanju (izmenjavi), kar običajno označujemo kot *internacionalizacijo* in *globalizacijo* gospodarstva, pa tudi drugih področij (načina življenja, rabe jezika, kulture, izmenjav informacij, itd.). Odprtost Slovenije proti sosedstvu in širšemu svetu vpliva na celotno geografsko strukturo Slovenije. »Nacionalna država je postala premajhna, da bi se ukvarjala z velikimi zadevami in prevelika, da bi se ukvarjala z majhnimi« (Klein, J. L., 1997, str. 368). S tem v zvezi je potrebno tudi preverjati pojavnost *glokalizacije*, ki je po mnenju nekaterih krepitev lokalne (pokrajinske) zavesti kot odgovor na globalizacijo, medtem ko Klein (1997, str. 375) upravičeno trdi, da je ponovna krepitev lokalne kolektivnosti posledica posegov različnih dejavnikov (politično-upravnih, gospodarskih in drugih). Kakorkoli, potrebno je slediti silnicam, ki odločilno (pre)oblikujejo pokrajinske strukture.

Na koncu poglavja je potrebno odgovoriti še na pogojnost regionalne geografije, izražene v naslovu poglavja. Ali je prav, da pred geografijo Slovenije postavljamo pridevnik *regionalna*? Odgovor je podan v prejšnjem poglavju. Iskanje odločilnih dejavnikov za stanje in razvoj nekega območja poleg *funkcijskih odnosov* vključuje

tudi *identitetne znake*, kar posledično vodi k opredeljevanju geografsko zaokroženih območij. Temu bi morali pritrditi vsi geografi, če seveda menimo, da je geografija *sintetična veda*. Pridevnik pred geografijo pove, da gre za preučevanje le dela pokrajinskih vsebin (fizična, družbena, agrarna, itd. geografija). Torej naj bi šlo - v končni, torej sintetični fazi – za enotno geografijo?

7. Komentar

Na koncu se postavlja vprašanje: kakšna geografija Slovenije je prava? Ali ena ali več (pravih/ustreznih) geografij Slovenije? Vsak geografski prikaz odraža trenutno stanje nekega območja. Hitra preobrazba slovenskih pokrajin zahteva, da se mora raziskovalec v vsakem času na novo soočiti z geografsko realnostjo in poiskati primerno orodje ter postopke, s katerimi učinkovito prikaže geografsko podobo Slovenije. Za takšen prikaz pa je potreben *teoretski pristop*, s pomočjo katerega ovrednotimo prostorsko stanje, procese in probleme. Slabost (slovenske) geografije je v izrazito sektorskem pristopu ter v pretirani pozitivistični obravnavi geografskih pojavov, kjer je v ospredju povzemanje in opisovanje statističnih podatkov, kritičnih in standardnih vrednosti sorodnih strok. Primer takšnega pristopa je velik del prispevkov v publikaciji o Sloveniji, namenjeni nemški publiki (Albrecht, V., Drozg, V., ured., 2008). Kaj torej manjka slovenski geografiji? Močna teoretska podlaga, ki je ni moč potegniti iz glave, ampak je potrebno stalno sledenje razvoju geografije v tujih geografskih krogih, kjer geografska srenja daleč presega kritično maso, zaradi tega pa prihaja do soočanja argumentov in s tem do razvoja geografske znanosti.

Sodobna geografija vse bolj postaja »enotna veda«, ki se loteva obravnave geografskih problemov na različnih ravneh, od lokalne do globalne. Takšen pristop od raziskovalca zahteva široko geografsko znanje in stalno poglobljanje v teoretska spoznanja kot pripomočkov za učinkovito pojasnjevanje sodobnih, vse bolj zapletenih geografskih pojavov (problemov). S tem se spreminja tudi zasnova (epistemologija) geografije; vse bolj se brišejo ostre meje med geografskimi vejami ter med fizično, družbeno in regionalno geografijo. Vemo pa, da je od spoznanj do spremenjenega ravnanja dolga pot, posebno ko družbene razmere (še vedno) dopuščajo varno vrtilčkarstvo na ozkem strokovnem področju. Izgovor o nujnosti temeljnega poznavanja ozkega področja (biti »strokovnjak«) je v geografiji prazen, če vemo, kaj potrebuje sodobna družba in v katero smer se razvija znanost; to je čim širši pogled na prostorsko problematiko. Zakaj pedologi govorijo o pedosekvencah, klimatologi o globalnih in regionalnih učinkih klimatskih sprememb, ekonomisti o prostorski ekonomiji, sociologi o prostorski sociologiji, itd. Zakaj »specialisti« prehajajo na širša področja, geografi se pa zapiramo v »prsti, klimo, ekonomske kazalce, kazalce socialnega razvoja, itd.«? To je pot samodestrukcije geografije.

Literatura

- Albrecht, V., Drozg, V. (urednika), 2008. Slowenien. Transformationen und kleinräumige Vielfalt. Natur – Raum – Gesellschaft 5, Institut für Humangeographie, Frankfurt am Main, s. 344.
- Gams, I., 1991. Nekatero geografske stalnice Slovenije. Geografski vestnik 63, str. 7-24.
- Gams, I., Vrišer, I. (uednika), 1998. Geografija Slovenije. Slovenska matica, s. 501.
- Klein, J. L., 1997. L'espace local à l'heure de la globalisation: la part de la mobilisation sociale. Cahiers de Géographie du Quebec 41, št. 114, str. 367-377.

- Klemenčič, M. M., 1998. Perko, D., Orožen Adamič, M. (glavna urednika): Slovenija, pokrajina in ljudje. Geografski vestnik 70, str. 205-209.
- Klemenčič, M. M., 2003. Civilizacijske razvojne stopnje in razvojni problemi obrobni območij v Sloveniji. V: Geografski pogledi na regionalni razvoj. Geografski oddelek Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani (Dela 19), str. 153-164.
- Klemenčič, M. M., 2005. Regija in regionalna struktura Slovenije. V: Geografski pogledi na regionalni razvoj. Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani (Dela 23), str. 5-58.
- Paasi, A., 1986. The institutionalization of regions: a theoretical framework for understanding the emergence of regions and the constitution of regional identity. Fennia 164, 1, str. 105-146.
- Paasi, A., 2003. Region and place: regional identity in question. Progress in Human Geography 27, 4, str. 475-485.
- Perko, D., Orožen Adamič, M., (glavna urednika), 1998. Slovenija, pokrajina in ljudje. Ljubljana, Založba Mladinska knjiga, s. 735.
- Senegačnik, J., 2005. Geografija Evrope v šolskih učbenikih evropskih držav. Doktorska disertacija. Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, s. 372.

DILEMMAS OF REGIONAL GEOGRAPHY OF SLOVENIA

Summary

As in other countries geography in Slovenia is confronted with the problem how the contemporary regional geography should be. It seems that the basic problem derives from the concept of region, not being enough exactly defined. Consequently the writings, named regional geographic are of very different structure, theoretical origin and methodological tools. The great part of regional geographic studies in Slovenia is characterized by very traditional understanding of regional geography, based on descriptive work method. Contemporary regional geography should be engaged with functional space units, expressing identity; from the mentioned starting point basic facts should be taken into consideration in regional geographic studies as follows:

- spatial organization,
- space in the process,
- particularities of the space,
- regional (space) identity.

Three basic regional geographic monographs treating Slovenia had been critically examined to find out their concept and theoretical point of departure.

The first one (Gams, I., Vrišer, I., 1998) is presented as a series of articles, treating physical and human geographical factors not being connected functionally.

The second monograph (Perko, D., Orožen Adamič, M., 1998) represents the landscape image of Slovenia through description of geographical factors taking place in described region (relief, climate, soils, vegetation, population, settlements, etc.). There are no facts and processes of crucial importance, as hierarchy of central places, functions of towns, and differences in regional development.

The third monograph (Albrecht V. Drozg V., 2008), dedicated to the representation of Slovenia to German speaking population is consisted mainly by articles, based upon description of statistical data.

All cases described above give proof of need a serious study of theory of geography (epistemology). Geography in the last decades develops itself more and more as a unified science, putting out dealing with spatial problems, so sharp division between physical, human and regional geography is becoming less important.

